

عنوان:

بررسی روایی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه IPA-P (Impact on Participation and Autonomy) در بیماران دیابتی نوع ۲ رفسنجان در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵

استاد راهنما:

دکتر محسن رضائیان

دکتر شفیع پور

پژوهش و نگارش:

سید مرتضی حسینی

دی ۹۵

چکیده

مقدمه: افرادی که از بیماری های مزمن مثل دیابت نوع ۲ رنج می برند، علاوه بر ناتوانی های جسمی دچار عوارض روانی این شرایط بحرانی نیز می گردند، لذا تنها اندازه گیری سلامت جسمانی این بیماران کافی نیست. میزان مشارکت مفهومی فراتر از سلامت جسمانی را در بر می گیرد و لازم است که به عنوان یکی از پیامدهای مهم سنجیده شود. به منظور بررسی میزان مشارکت ابزارهایی همچون پرسشنامه در دسترس می باشد. متأسفانه در این زمینه پرسشنامه ویژه ای جهت ارزیابی میزان مشارکت در بین بیماران دیابتی فارسی زبان طراحی و اعتبار و اعتماد آن مورد تأیید قرار گرفته باشد و نیز متناسب با فرهنگ ایرانی باشد وجود ندارد. هدف از این مطالعه ارزیابی روایی و پایایی پرسشنامه ای فارسی به منظور بررسی میزان مشارکت و خودمختاری در بیماران دیابتی نوع ۲ می باشد.

روش اجرا: این مطالعه به صورت توصیفی و برای ارزیابی روایی و پایایی نسخه فارسی شده مشارکت و خودمختاری (IPA-P) انجام شد. با استفاده از نسخه فارسی پرسشنامه IPA و پس از تکمیل چک لیست طراحی شده جهت ارزیابی روایی صوری این پرسشنامه توسط متخصصین و کارشناسان، برای ارزیابی روایی محتوا و ساختاری و پایایی آن، پرسشنامه در دو نوبت و به فاصله ۳۰ الی ۴۵ روز در اختیار ۲۲۷ بیمار مبتلا به دیابت نوع ۲ قرار گرفت تا بیماران بر اساس شرایط خود پرسشنامه را تکمیل نمایند. همزمان با نوبت اول نیز یک نسخه از این پرسشنامه توسط همراهیان بیمار جهت بررسی روایی محتوا تکمیل گردید. سپس دامنه های اصلی پرسشنامه در دو نوبت، با هم مقایسه و ثبات درونی (Internal Consistency) آن با روش ضریب آلفای کرونباخ و ثبات زمانی (Repeatability) باروش آزمون - پس آزمون (Retest) و با استفاده از آزمون شاخص همبستگی درون خوشه ای (ICC: Intra-Class Correlation Coefficient) تعیین شد.

یافته ها: میانگین سنی افراد مورد مطالعه $54/06 \pm 12/2$ سال بود و کمترین سن ۲۱ سال و بیشترین سن ۹۰ سال گزارش گردید. از نظر جنسی نیز، ۵۰/۷ درصد زن و ۴۹/۳ درصد مرد بودند. از نظر سابقه ابتلا به بیماری، ۷۲/۷ درصد سابقه ای

از بیماری در خانواده داشتند و ۲۷/۳ درصد آنها هیچ سابقه ای از بیماری در خانواده نداشتند. ۷۳/۴ درصد افراد مورد مطالعه از وضعیت و طبقه اقتصادی متوسطی برخوردار بودند. پس از بررسی پرسشنامه توسط کارشناسان متخصص، روایی صوری نسخه فارسی IPA جهت استفاده در مبتلایان به دیابت نوع ۲ تأیید شد. در مورد روایی محتوا، ضریب همبستگی بیرونی (آلفای کرونباخ) در مورد دامنه های اصلی پرسشنامه در محدوده ۰/۰۸- تا ۰/۶۲ قرار داشت. روایی ساختاری پرسشنامه نیز ارزیابی شد که آلفای کرونباخ آن بین ۰/۱۵ تا ۰/۹۶ بدست آمد. در مورد قابلیت اعتماد پرسشنامه نیز، ضریب همبستگی بیرونی (آلفای کرونباخ) در مورد دامنه های اصلی پرسشنامه در محدوده ۰/۲۱ تا ۰/۸۱ قرار داشت.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج حاصل از نظر متخصصین و کارشناسان در مجموع پرسشنامه از اعتبار صوری مناسبی برخوردار بود. همچنین بر اساس نتایج حاصل از مطالعه، این پرسشنامه از روایی محتوای پایین، ولی روایی ساختاری بالایی برخوردار بوده و پایایی پرسشنامه، در محدوده متوسطی می باشد. در نتیجه، به نظر می رسد که می توان از نسخه فارسی پرسشنامه IPA به عنوان هسته ای اولیه در بررسی میزان مشارکت و خودمختاری بیماران فارسی زبان مبتلا به دیابت نوع ۲ استفاده کرد و با ایجاد تغییراتی در محتوای پرسشنامه IPA، ابزاری مناسب برای ارزیابی میزان مشارکت و خودمختاری که نشانگر سطح سلامت بیماران دیابتی فارسی زبان باشد، طراحی نمود.

واژگان کلیدی: دیابت نوع ۲، IPA، روایی، پایایی